

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену здобувачів вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 053 «Психологія»
освітній ступінь «магістр»
освітньо-професійна програма «Організаційна психологія»

Повна назва	Атестаційний екзамен
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробники	Улунова Г.Є., Тарасова Т.Б., Ніколаєнко С.О., Теслик Н.М., Коляда Н.В.
Освітня програма	Організаційна психологія
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-ЕНЕА – другий цикл
Семестр	3й семестр
Мова підготовки	Українська

1. Загальні положення

Атестаційний екзамен спрямований на перевірку досягнень здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія результатів навчання за освітньо-професійною програмою «Організаційна психологія»:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у

писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Додаткові програмні результати навчання, визначені за освітньою програмою:

ПР12. Розробляти та реалізовувати психологічні технології підвищення ефективності функціонування організацій у транзитивному суспільстві.

ПР13. Комплексно забезпечувати збереження та покращення психічного благополуччя працівників організації у транзитивному суспільстві.

Програма атестаційного екзамену сформована з урахуванням змісту обов'язкових освітніх компонентів циклу фахової підготовки: «Психологія та педагогіка вищої освіти зі змістовим модулем: Методика викладання психології», «Основи організаційної психології та психологія праці», «Професійна психодіагностика», «Технології роботи організаційних психологів», «Психологічне консультування в організаціях», «Групові форми роботи психолога в організаціях». Кожний варіант містить 2 блоки завдань: 1й блок завдань спрямований на перевірку здатностей здобувачів виконувати функціональні обов'язки організаційного психолога, 2й блок завдань спрямований на перевірку здатностей здобувачів виконувати функціональні обов'язки викладача закладу вищої освіти (асистента).

Тривалість атестаційного екзамену – 80 хвилин.

2. Анотації та зміст освітніх компонентів, що входять до програми атестаційного екзамену

Освітній компонент *«Основи організаційної психології та психологія праці»*. Завдання означеного освітнього компоненту призначені для перевірки засвоєння здобувачами вищої освіти знань щодо особливостей психічної діяльності та поведінки людей у професійних організаціях як основи формування компетентностей підвищення організаційної ефективності і створення сприятливих умов для праці, індивідуального розвитку і психічного здоров'я персоналу організацій. Перелік питань за освітнім компонентом *«Основи організаційної психології та психологія праці»*, які виносяться на контрольний захід.

1. Визначення, об'єкт, предмет та основні завдання організаційної психології.

2. Історія виникнення і сучасний стан організаційної психології.

3. Основні види діяльності психологів в організації.
4. Сутність поняття «організація». Елементи організації. Психологічні різновиди організацій.
5. Внутрішня структура організації. Види та типи організаційних структур, умови їх ефективного застосування.
6. Поняття та основні характеристики організаційного розвитку. Організаційні зміни.
7. Типи та етапи організаційного розвитку. Моделі організаційного розвитку.
8. Співвідношення понять «культура», «культура організації», «корпоративна культура», «організаційна культура». Властивості, елементи, рівні та функції організаційної культури.
9. Види, структура та основні складові організаційної культури.
10. Визначення, об'єкт, предмет та основні завдання психології праці. Передумови становлення та етапи розвитку психології праці як науки.
11. Ергономіка як наука. Психофізіологічні засади організації робочого місця.
12. Професійна діяльність та її види. Психологічна структура професійної діяльності.
13. Мотивація професійної діяльності персоналу організацій. Теорії професійної мотивації.
14. Поняття «професія». Види професій. Метапрофесії.
15. Професійне самовизначення особистості та професійна кар'єра. Сутність та значення особистісно-професійного зростання працівників в організації.
16. Адаптація особистості до професійної діяльності. Психолого-організаційні особливості професійної адаптації працівників в організації.
17. Професійні деструкції особистості.
18. Управління організацією та персоналом. Моделі управління.
19. Підбір та відбір працівників як важлива складова управління персоналом.
20. Оцінка працівників та її значення для процесу управління персоналом.
21. Психологічні особливості професійного навчання працівників в організації.
22. Сутність, структура та види соціально-психологічного клімату в організації.
23. Особливості ділового спілкування персоналу організації.
24. Сутність та ознаки прийняття управлінського рішення. Структура процесу прийняття управлінських рішень.
25. Психолого-організаційні особливості конкурентоздатної управлінської команди в організації.
26. Поняття «інновація» та «інноваційна діяльність». Моделі управління інноваціями в організації. Чинники відкритості інноваціям.
27. Опір інноваціям. Види опору. Комплексний підхід протидії опору інноваціям.

28. Психічне благополуччя як феномен. Критерії та чинники психічного благополуччя.
29. Задоволеність працею як аттитюд. Теорії дослідження задоволеності працею.
30. Лояльність і відданість персоналу організацій.

Освітній компонент «Професійна психодіагностика». Метою означеного освітнього компоненту призначені є на професійному рівні опанувати навички психодіагностики в організації, організації, збору емпіричних даними, опрацювання із застосуванням засобів математичного аналізу та інтерпретації, ознайомити з вимогами до розробки психодіагностичного інструментарію. Перелік питань за освітнім компонентом «Професійна психодіагностика», які виносяться на контрольний захід.

1. Особливості професійної психодіагностики в організації.
2. Психологічний діагноз та психологічна оцінка.
3. Тест як інструмент психодіагностики.
4. Класифікація психологічних тестів.
5. Основні діагностичні підходи.
6. Помилки психодіагностичного дослідження та їх превенція.
7. Етичні засади професійної психодіагностики.
8. Психодіагностичний процес як система.
9. Психометричні основи психодіагностики.
10. Основні етапи розробки діагностичного інструментарію.
11. Специфікація інструменту у професійній психодіагностиці.
12. Пілотажне дослідження у психодіагностиці.
13. Стандартизація тесту.
14. Надійність та валідність психодіагностичного інструментарію.
15. Вимоги до психодіагностичних методик.
16. Суб'єктивні психодіагностичні методики. Особистісні опитувальники в дослідженні персоналу.
17. Об'єктивні психодіагностичні методики. Вимірювання інтелекту працівників організації.
18. Проективні методики: специфіка, класифікація, особливості застосування в організації.
19. Підготовчий етап психодіагностичного дослідження в організації.
20. Вимоги до організації індивідуального та групового психодіагностичного дослідження.
21. Конгруентність застосування діагностичного інструментарію особистості у діяльності психолога в організації.
22. Поняття вимірювання. Види вимірювальних шкал та властивості психологічних об'єктів вимірювання. Ранжування.

23. Поняття генеральної сукупності та вибірки. Залежні та незалежні вибірки.
24. Первинні описові статистики. Міри центральної тенденції. Міри мінливості.
25. Концепція статистичної гіпотези. Нуль – гіпотеза. Рівні статистичної значимості
26. Параметричні критерії. t-критерій Стюдента, F – критерій Фішера.
27. Непараметричні критерії: критерій U Вілкоксона - Манна-Уїтні, критерій Q Розенбаума.
28. Концепція кореляційного аналізу. Види кореляційних зв'язків. Коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона. Коефіцієнт кореляції рангів Спірмена.
29. Регресійний аналіз. Множинна лінійна регресія. Нелінійна регресія.
30. Кластерний та факторний аналіз. Експлораторний та конфірматорний факторний аналіз.

Освітній компонент «*Технології роботи організаційних психологів*». Завдання означеного освітнього компоненту призначені для перевірки засвоєння здобувачами вищої освіти змістового, діагностичного та корекційно-розвивального компонентів технологій організаційного психолога. Перелік питань за освітнім компонентом «Технології роботи організаційних психологів», які виносяться на контрольний захід.

1. Технологічний підхід до роботи організаційного психолога. Види психотехнологій.
2. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології створення комфортного робочого простору персоналу організацій.
3. Корекційно-розвивальний компонент технології створення комфортного робочого простору персоналу організацій.
4. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології розвитку корпоративної культури організацій.
5. Корекційно-розвивальний компонент технології розвитку корпоративної культури організацій.
6. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології впровадження змін в організаціях.
7. Корекційно-розвивальний компонент технології впровадження змін в організаціях.
8. Технологія професійного відбору персоналу організацій.
9. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології адаптації персоналу організацій до професійної діяльності.
10. Корекційно-розвивальний компонент технології адаптації персоналу організацій до професійної діяльності.
11. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології розвитку позитивної мотивації професійної діяльності персоналу організацій.
12. Корекційно-розвивальний компонент технології розвитку позитивної мотивації професійної діяльності персоналу організацій.

13. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології профілактики / корекції професійного вигорання персоналу організацій.
14. Корекційно-розвивальний компонент технології профілактики / корекції професійного вигорання персоналу організацій.
15. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології розвитку лідерства та авторитету керівництва організацій.
16. Корекційно-розвивальний компонент технології розвитку лідерства та авторитету керівництва організацій.
17. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології розвитку комунікативної компетентності керівництва організацій.
18. Корекційно-розвивальний компонент технології розвитку комунікативної компетентності керівництва організацій.
19. Інформаційно-смісловий та діагностичний компоненти технології управління конфліктами в організації.
20. Корекційно-розвивальний компонент технології управління конфліктами в організації.
21. Поняття про психотерапевтичне втручання та технології психотерапії.
22. Методи та форми психотерапії.
23. Етапи психотерапевтичного процесу.
24. Граничні екзистенційні занепокоєння. Методи роботи з граничними екзистенційними занепокоєннями.
25. Зв'язок емоційних і поведінкових проблеми з порушенням когнітивних процесів. Неадаптовані думки. Автоматичні думки.
26. Техніки когнітивної психотерапії.
27. Техніки НЛП.
28. Поведінкові техніки та техніки навчання в гіпнотерапії.
29. Когнітивні техніки в гіпнотерапії.
30. Психодинамічні техніки (гіпноаналіз, гіпнокатарсис) в гіпнотерапії.

Освітній компонент *«Психологічне консультування в організаціях»*. Завдання означеного освітнього компоненту призначені для перевірки засвоєння здобувачами вищої освіти основних технологій психологічного консультування за різними психологічними напрямками. Перелік питань за освітнім компонентом *«Психологічне консультування в організаціях»*, які виносяться на контрольний захід.

1. Особливості психологічного процесу консультування в організаціях.
2. Алгоритм консультативної бесіди.
3. Етап підготовки до проведення консультації.
4. Етап першого контакту: встановлення психологічного контакту, адміністративний контракт, професійний контракт.
5. Техніки активного слухання, види запитів.
6. Етап дослідження проблеми клієнта.
7. Етап планування вирішення запиту та його реалізація.
8. Завершальний етап консультування.

9. Сучасні уявлення про психологічний контакт (напрямки в консультуванні).
10. Психологічний контакт, адміністративний та професійний контракт у консультуванні.
11. Види психологічного консультування.
12. Закриті та відкриті питання, особливості їх використання у консультуванні.
13. Методологічні засади позитивної психотерапії.
14. Види конфліктів у позитивній психотерапії.
15. Підтримання ментального здоров'я працівників організації за допомогою Позитум підходу Пезешкіана.
16. П'ятикрокова модель консультування Пезешкіана.
17. Стратегія розкриття потенціалу працівників у організації шляхом індивідуального консультування.
18. Технологія мотивації персоналу в індивідуальному консультуванні.
19. Алгоритм пошуку проблем клієнта та зміна її поведінки за допомогою піраміди нейрологічних рівнів (Р. Ділтса) у консультуванні.
20. Техніка «Зміни особистісної історії».
21. Особливості та процедурні аспекти коучингового процесу.
22. Основні принципи коучингу.
23. Особливості психологічного консультування клієнтів у кризових станах.
24. Ізраїльська модель VIVO.
25. Методи виведення із різних негативних психоемоційних станів.
26. Консультування керівників організації. Види запитів, з якими звертаються керівники.
27. Особливості ведення документації за результатами консультування психолога в організації.
28. Особливості консультування осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові особливості.
29. Етичні принципи консультанта. Кодекс практичного психолога.
30. Розвиток клієнта в процесі психологічного консультування.

Освітній компонент *«Групові форми роботи психолога в організаціях»*. Завдання означеного освітнього компоненту призначені для перевірки засвоєння здобувачами вищої освіти знань щодо видів діяльності психолога в організаціях, інструментів для зміцнення робочого клімату, розв'язання конфліктів, покращення комунікації та підвищення задоволення від роботи серед співробітників організації, а також динаміки групових взаємодій та адекватних методів і технік для досягнення поставлених цілей. Перелік питань за освітнім компонентом *«Групові форми роботи психолога в організаціях»*, які виносяться на контрольний захід.

1. Переваги групової форми психологічної роботи в організації. Обмеження групової форми роботи психолога в організаціях порівняно з індивідуальним підходом.
2. Етичні аспекти при роботі з групами в організаціях. Основні принципи групової роботи психолога в організаціях та проблеми під час роботи психолога з групами в організаціях та шляхи їх вирішення.
3. Методи для виявлення запитів групи для роботи в організації.
4. Фактори, що впливають на ефективність групової роботи в організаціях. Розробка стратегій для підвищення продуктивності та співпраці у групі.
5. Мета проведення тренінгу, його специфічні риси і основні компоненти. Функції і завдання тренінгу. Загальні і спеціальні цілі тренінгових груп. Принципи проведення тренінгу.
6. Гомогенність і гетерогенність тренінгових груп. Якісний склад тренінгових груп. Кількісний склад тренінгових груп.
7. Характеристики напруги і згуртованості тренінгової групи. Ідеальна модель динаміки групи (Г. Бевз). Механізм групової динаміки. Методи оптимізації групової роботи.
8. Короткий і повний алгоритм створення тренінгу. Вимоги до тренінгових програм. Розробка сценарію тренінгу. Структура тренінгу. Цілі тренінгової діяльності в організації. Можливі результати тренінгу. Визначення типу розвитку учасників тренінгу. Методи завершення та оцінювання тренінгу. Критерії ефективності за К.Фопелем та Кіркпатріком. Процедури завершення тренінгу.
9. Допоміжні методичні прийоми: надання інформації, саморозкриття тренера, інтерпретація, конфронтація, ритуали, домашнє завдання.
10. Основні методичні прийоми: дискусії, ігри, медитації, методи невербальної активності.
11. Доцільність проведення дискусії, дебатів, переговорів. Мета групової дискусії. Основні фази дискусії. Форми організації дискусії. Класифікація видів дискусії та особливості їх проведення.
12. Структура групової дискусії. Методичні уміння, необхідні ведучому дискусії. Принципи проведення дискусії: вимоги до вступної частини дискусії, до матеріалів. Стратегії ведення дискусії. Особливості лінійної дискусії, керованої і вільної, публічної, дискусії в підгрупах.
13. Мета і доцільність проведення дебатів, переваги і труднощі. Регламент проведення «Оксфордських дебатів». Роль головних промовців під час оксфордських дебатів.
14. Формати ведення дебатів: формат «Карла Поппера» та «Британський парламентарій», формат «Лінкольна-Дугласа» та «Американський парламентарій». Особливості проведення.
15. Метод мозкового штурму. Переваги, принципи участі. Метод генерування ідей «6-3-5»: доцільність, переваги і труднощі застосування, етапи.

16. Етапи проведення мозкового штурму. Особливості групи в роботі у форматі мозкового штурму. Роль психолога. Методи проведення мозкового штурму: метод «Снігової кулі», Процедура Шаретт, Сходова техніка, Метод Уолта Діснея.
17. Застосування методу аналізу конкретних випадків («case-study»). Класифікація кейсів: відмінності між американськими та європейськими кейсами. Джерела кейсів.
18. Види кейсів: кейс-випадок, кейс-вправа, кейс-ситуація. Особливості проведення. Переваги та недоліки використання методу аналізу конкретних випадків («case-study»).
19. Вимоги до підготовки успішного кейсу: наявність концепції, фабула (історія, ситуація), наявність конфлікту, багатоваріантність дій, неясність/складність проблеми, яскраві персонажі, можливість прийняття рішень та їх багатоваріантність, перелік запитань до обговорення, обсяг та характер інформації.
20. Форум-театр. Сутність методики форум-театру. Головна мета форум-театру і його завдання. Цільові групи, з якими працює форум-театр. Декларація принципів форум-театру.
21. Особливості роботи з різними цільовими групами в форматі форум-театру. Техніка форум-театру. Процедура проведення форум-театру. Переваги та недоліки проведення форум-театру. Робота з ризиками.
22. Види ділових ігор. Основні компоненти гри. Особливості ділових ігор. Завдання ділових ігор в управлінні персоналом. Основні функції ділових ігор.
23. Класифікація ділових ігор. Методика проведення ділової гри: принципи побудови ділових ігор, підготування гри, формування ігрової групи, керівництво грою і підведення підсумків.
24. Модифікації ділових ігор: імітаційні, операційні, рольові ігри, діловий театр, психо-соціодрама (коротка характеристика). Етапи проведення ділових ігор.
25. Рольова гра як моделювання ситуації. Умови застосування рольових ігор (необхідність вдосконалення навичок комунікації, необхідність формування нових навичок, необхідність зміни ставлення). Переваги та недоліки рольової гри (реалістичність, вихід з ролей). Процедура проведення рольової гри.
26. Основні етапи складання рольових ігор. Моделювання ситуацій. Основні способи розігрування ролей за Моррі ван Ментсом. Техніки, які підвищують ефективність проведення рольових ігор.
27. Інтеграційні ігри: переваги, труднощі, доцільність застосування.
28. Інноваційні ігри: функції, особливості проведення та організації.
29. Організаційно-діяльнісні ігри (ОДІ): функції, особливості проведення та організації.
30. Сутність інтерактивного навчання, методичні особливості організації інтерактивного навчання. Ефективність інтерактивного навчання. Принципи інтерактивного навчання. Метод рівного навчання.

Освітній компонент *«Педагогіка та психологія вищої школи зі змістовим модулем: Методика викладання психології»*. Завдання означеного освітнього компоненту призначені для перевірки оволодіння здобувачами вищої освіти основними теоретичними поняттями педагогіки і психології вищої школи та основними методичними підходами до викладання психології як основи формування професійно значущих компетентностей, творчого підходу до вирішення конкретних психолого-педагогічних проблем вищої школи та викладання психології. Перелік питань за освітнім компонентом *«Педагогіка та психологія вищої школи зі змістовим модулем: Методика викладання психології»*, які виносяться на контрольний захід.

1. Система освіти України, її структура. Принципи діяльності закладів освіти.
2. Стисла історія розвитку вищої освіти в Україні.
3. Характеристика вищої освіти України початку третього тисячоліття. Загальні засади побудови системи вищої освіти в Україні.
4. Основні напрями реформування вищої освіти. Європейський освітній простір. Болонський процес.
5. Законодавчо-нормативна база функціонування системи вищої освіти в Україні.
6. Предмет та об'єкт психології вищої освіти. Психологічні складові сучасних концепцій вищої освіти.
7. Загальні основи педагогіки вищої освіти. Предмет, завдання, функції, місце в структурі педагогічних наук.
8. Методика викладання психології як галузь психолого-педагогічних знань. Основні проблеми сучасної методики викладання психології.
9. Психологічні особливості юнацтва, що навчається у закладі вищої освіти.
10. Навчально-професійна діяльність як провідна для студентства: сутність, структура, проблеми.
11. Спілкування студентства з однолітками. Приятельство та дружба. Симпатія, закоханість, кохання. Проблеми студентського шлюбу та сім'ї.
12. Спілкування студентства з старшими – завершення автономізації або продовження підліткової кризи.. Спілкування з батьками: сутність, зміст, проблеми. Складності спілкування з викладачами.
13. Проблема адаптації першокурсників до навчання у ЗВО. Умови ефективності адаптаційних процесів.
14. Психологічні особливості студентської групи та її структура. Соціометричні дослідження студентської групи та врахування їх результатів у навчально-виховному процесі.
15. Соціально-психологічні явища в студентській групі та їх вплив на особистість кожного студента. Динамічні процеси студентської групи.
16. Проблема лідерства та авторитету в студентській групі.
17. Соціально-психологічний клімат у студентській групі та його вплив на її працездатність.
18. Психологічні засади студентського самоврядування. Закон України

"Про вищу освіту" про студентське самоврядування.

19. Психологія професійного становлення особистості. Професійне навчання та формування індивідуального стилю професійної діяльності.
20. Компетентнісний підхід в сучасній вищій професійній освіті. Поняття "компетентність" та її складових. Загальні та фахові компетентності.
21. Формування професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця. Готовність до професійної діяльності випускника ЗВО.
22. Психологічна сутність навчання. Фактори, що визначають успішність навчання. Навчання як сумісна діяльність викладача та студентів: сутність та психологічні ознаки.
23. Проблема зв'язку навчання та розвитку. Психологічна сутність розвивального ефекту навчання.
24. Диференціація та індивідуалізація навчання. Здатність до навчання та критерії розумового розвитку. Спеціалізація та рівнева диференціація навчання.
25. Поняття "педагогічна технологія" та проблема психологічних засад сучасних педагогічних технологій. Теоретичні основи сучасних педагогічних технологій.
26. Стислий аналіз основних педагогічних технологій. Технології вдосконалювання навчального матеріалу та управління процесом навчання.
27. Стислий аналіз основних педагогічних технологій. Програмовані та інформаційно-комунікативні технології.
28. Стислий аналіз основних педагогічних технологій. Гуманно та особистісно зорієнтовані технології.
29. Стислий аналіз основних педагогічних технологій. Технології проблемного навчання.
30. Стислий аналіз основних педагогічних технологій. Інтерактивні технології.
31. Стислий аналіз основних педагогічних технологій. Проектне навчання.
32. Психолого-педагогічні проблеми дистанційного навчання
33. Поняття організаційних форм навчальних занять. Аудиторні форми організації навчально-виховного процесу ЗВО.
34. Лекція. Функції лекційного заняття. Види лекцій. Лекції у сучасному інформатизованому освітньому просторі.
35. Семінарське заняття. Функції та види семінарів. Дидактичні засоби і правила організації семінарських занять.
36. Практичне та лабораторне заняття. Основні цілі та функції практичних і лабораторних занять. Дидактичні засоби і правила організації практичних і лабораторних занять.
37. Науково-дослідна робота студентів: мета, основні форми та методичні особливості.
38. Навчальні та виробничі практики, функції та завдання практик.
39. Самостійна робота з студентів з навчальних дисциплін: функції та види.

40. Значення і функції консультацій у навчально-виховному процесі в сучасній вищій школі. Види консультацій. Умови ефективного проведення консультацій.
41. Додаткові форми навчально-виховного процесу у ЗВО. Мета та види додаткових форм навчально-виховної роботи в ЗВО.
42. Контроль і оцінювання в управлінні навчальною діяльністю студента. Функції та принципи контролю і оцінювання навчальної діяльності.
43. Види контролю та оцінювання в навчально-виховному процесі ЗВО та їх ефективність. Психолого-педагогічний потенціал різних видів оцінювання.
44. Сутність поняття «академічна доброчесність». Положення Закону України «Про освіту» щодо академічної доброчесності (стаття 42). Показники дотримання академічної доброчесності викладачами та здобувачами освіти.
45. Психологія навчальної діяльності (учіння). Діяльнісний підхід і діяльнісні теорії навчання та навчальної діяльності у вітчизняній педагогічній психології.
46. Види навчальної мотивації та проблема її розвитку. Формування у студентів професійних мотивів навчальної діяльності.
47. Проблема цілей навчальної діяльності та їх особистісного прийняття студентами. Види навчальних цілей та проблеми їх розвитку.
48. Навчальні дії. Види навчальних дій та їх формування в навчальному процесі.
49. Психологічна сутність та умови формування уміння навчатися самостійно. Вимоги до навчання, вміння вчитися самостійно. Психологічні аспекти організації самостійної роботи студентів.
50. Критерії ефективності учіння. Психологічні причини неуспішності в навчанні та шляхи її подолання. Типологія невстигаючих студентів. Проблема "відносної неуспішності".
51. Загальна характеристика педагогічної діяльності. Структура педагогічної діяльності.
52. Вимоги до професійної компетентності викладача ЗВО. Педагогічна культура особистості викладача. Спрямованість особистості викладача як суб'єкта професійної діяльності.
53. Наукова діяльність викладача ЗВО як складова його педагогічного потенціалу. Взаємодія викладача зі студентами у площині сумісної наукової діяльності.
54. Психологічні проблеми інноваційної діяльності в освіті. Рівні та види інновацій. Етапи введення освітніх інновацій. Типологія ставлення педагогів до освітніх інновацій.
55. Професіограма педагога. Професійний стандарт на групу професій "Викладачі закладів вищої освіти". Типологія педагогів.
56. Прояви професійної деформації педагога. Явище емоційного вигорання у педагогічній діяльності: сутність, фази, засоби подолання.
57. Педагогічний колектив як умова ефективності педагогічної діяльності.

Стилі керівництва педагогічним колективом.

58. Поняття виховання в психології та педагогіці. Загальні та індивідуальні цілі виховання. Поняття виховного простору ЗВО.

59. Традиційні та інноваційні підходи до виховання. Напрямки виховання. Методи, засоби та форми виховання в сучасній педагогіці.

60. Виховний потенціал діяльності та спілкування як основних форм прояву активності особистості. Значення педагогічного спілкування у виховному просторі ЗВО.

61. Комунікативна сторона педагогічного спілкування. Вимоги до мови та слухання викладача. Володіння викладачем невербальними засобами спілкування.

62. Інтерактивна сторона педагогічного спілкування. Проблеми педагогічного такту та педагогічної "дистанції" у спілкуванні викладача зі студентами.

63. Перцептивна сторона педагогічного спілкування: сутність та проблеми. Упередження викладачів: причини, прояви, способи подолання.

64. Методика викладання психології як галузь психолого-педагогічних знань. Загальна мета введення психології в навчальні плани закладів вищої освіти.

65. Роль та значення принципів навчання навчальному предмету. Основні принципи навчання психології.

66. Навчальна дисципліна як відображення певної галузі наукового знання. Фактори, які впливають на розробку компонентів навчальної дисципліни.

67. Проектування і вдосконалення процесу викладання психології. Поняття навчального (річного) плану, його значення в освітньому процесі. Технологія розробки навчального курсу. Розробка робочої програми (силабусу) навчальної дисципліни.

68. Дидактичні стратегії управління формуванням пізнавальної діяльності в курсі психології. Навчальна задача як психолого-педагогічне явище. Класифікація навчальних задач з психології (за Д. Толінгеровою та В.Я. Ляудис).

69. Поняття методу навчання. Загальні підходи до класифікації методів. Традиційні та інноваційні методи.

70. Словесні методи викладання психології. Види словесних методів. Письмові методи в навчанні психології.

71. Наочні методи викладання психології. Види наочності.

72. Практичні методи викладання психології. Стандартизовані і популярні психодіагностичні методики: можливості та обмеження використання в процесі викладання психології.

73. Проблемні методи викладання психології. Проблемна побудова навчально-виховного процесу з психології.

74. Інтерактивні методи викладання психології. Види інтерактивних методів. Ігрові методи. Елементи тренінгів в навчально-виховному процесі з психології.

75. Інформаційно-комунікативні (ІКТ) методи викладання психології. Можливості та обмеження використання комп'ютерних технологій у процесі навчання психології.

76. Дистанційне навчання як один із сучасних, актуальних і перспективних напрямків реалізації ідей ІКТ в освіті. Змішане навчання психології.

77. Психологічна просвіта як умова формування психологічної культури людини. Завдання, напрями, зміст психологічної просвіти.

78. Напрями та форми психологічної просвіти. Міжпредметні зв'язки в психологічній просвіті.

79. Психологічна просвіта як напрям роботи психолога. Викладання психології як основна форма психологічної просвіти в освітніх закладах.

80. Психологічна просвіта в організаціях та установах: завдання, зміст, основні методи. Основні та додаткові психологічні навчальні дисципліни.

3. Структура екзаменаційних завдань

Завдання фахового вступного випробування складаються з двох блоків: 1 – «Теорія та практика роботи організаційного психолога»; 2 – «Теорія та практика педагогічної діяльності у ЗВО». Кожний блок містить тестові, практичні та ситуаційні завдання.

Інформаційний блок	Вид завдання	Кількість завдань
«Теорія та практика роботи організаційного психолога»	Тестові питання	10
	Практичне завдання	2
	Ситуаційне завдання	1
«Теорія та практика педагогічної діяльності у ЗВО»	Тестові питання	10
	Практичне завдання	1
	Ситуаційне завдання	1

Відповіді заносяться студентом у письмовій формі в аркуш відповіді (зразок аркушу відповіді наведений у додатку 2).

4. Критерії оцінювання відповідей

Нарахування балів

Інформаційний блок	Вид завдання	Кількість завдань	Кількість балів за 1 завдання	Загальна кількість балів
«Теорія та практика роботи організаційного психолога»	Тестові питання	10	2	20
	Практичне завдання	2	10	20

	Ситуацій не завдання	1	20	20
«Теорія та практика педагогічної діяльності у ЗВО»	Тестові питання	10	2	20
	Практичне завдання	1	10	10
	Ситуацій не завдання	1	10	10

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати під час атестаційного екзамену – 100 балів.

5. Список рекомендованої літератури

1. Бакаленко О. А. Психологія управління: навчальний посібник. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с.
2. Бочелюк В., Пучина О. Організаційна психологія на підприємстві: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 272 с.
3. Виноградова В.С., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навчальний посібник. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 296 с.
4. Вдовенко В.В. В Математичні методи в психології: Навчально-методичний посібник. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії» Авангард», 2017. 112 с.
5. Групові форми роботи в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (досвід упровадження). авт. кол. В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук; заг. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ: Ніка-Центр, 2020. 122 с.
6. Гордієнко-Митрофанова І. В. Позитивна психотерапія [Електронний ресурс] : навч. посіб. з психотерапевтичних практик розвитку усвідомленої стресостійкості. Київ : ГО "МНГ", 2022. 221 с.
7. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Теорія та практика психологічних тренінгів. К.- Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 209 с.
8. Дерев'янка С.П. Психологія праці та інженерна психологія : навчально-методичні рекомендації. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2021. 92 с.
9. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: Вид-во ВНАУ, 2020. 208 с.

10. Карамушка Л. М. Психолого-організаційні технології: зміст, структура, види та форми реалізації. Організаційна психологія. Економічна психологія. 2022. 1(25). С. 50-61.
11. Карамушка Л. М. Психолого-організаційні детермінанти забезпечення психологічного здоров'я персоналу освітніх організацій в умовах соціальної напруженості: монографія / за ред. Л. М. Карамушки. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 278 с.
12. Крупельницька Л. Ф. Психотерапія у постнекласичній парадигмі : навчальний посібник. Київ, 2022. 175 с. 3 Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
13. Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с. 360 с.
14. Методика проведення тренінгів з розвитку професійної компетентності андрагогів: методичні рекомендації. Баніт О. В., Коваленко О. Г., К.: ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 104 с.
15. Методичні рекомендації з проведення тренінгових занять для підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної напруженості / Л.М. Карамушка, О.В. Креденцер, К.В.Терещенко [та ін.]; за ред. Л.М. Карамушки. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. 49 с.
16. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Харків: «Стильна типографія», 2019. 267 с.
17. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
18. Психологічні технології підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної напруженості : монографія / Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко [та ін.] ; за ред. Л. М. Карамушки. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. 240 с.
19. Психологія праці: навчальний посібник / за ред. Є. Л. Скворчевської. Харків: Держ. біотехнол. ун-т, 2022. 160 с.
20. Руська Р.В.: Теорія імовірності та математична статистика в психології: навчальний посібник. Тернопіль. 2020. 112 с.
21. Тарасова Т. Б. Методика навчання психології у вищій школі : навчальний посібник. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 361 с.
22. Татьянчиков А. О. Математичні методи в психології: навчально методичні рекомендації (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології) ; кафедра психології НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2021. 48 с.
23. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти: навчально методичний посібник. М. В. Афанасьєв, Г. А. Полякова, Н. Ф. Романова та ін. за заг. ред. професора М. В. Афанасьєва. Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 323 с.

24. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум. Ужгород, 2021. 80 с.
25. Чала Ю. М. Психодіагностика : навч. посіб. для бакалаврів ден. та заоч. форми навчання спец. 053 "Психологія" / Ю. М. Чала, А. М. Шахрайчук; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2018. 245 с.
26. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 206 с.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник організаційно-методичного
управління

_____ В. Б. Юскаєв

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ
атестаційного екзамену здобувачів вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 053 «Психологія»
освітній ступінь «магістр»
освітньо-професійна програма «Організаційна психологія»

Варіант № 1

Блок 1. «Теорія та практика роботи організаційного психолога»

Запит до організаційного психолога з боку керівництва – підготовка управлінського резерву організації.

Тестові завдання

Оберіть одну правильну відповідь на питання

1. Як називається соціально-психологічний феномен, що характеризує засновані на авторитеті відносини домінування та підпорядкованості людей у групі?

- a) Лідерство.
- b) Керівництво.
- c) Влада.
- d) Управління.

2. Якої теорії дотримується керівник, якщо він впевнений, що здатність до лідерства притаманна людині від народження і її неможливо штучно розвинути в дорослому віці?

- a) Синтетичної теорії лідерства.
- b) Ситуаційної теорії лідерства.
- c) Харизматичної теорії лідерства.
- d) Генетичної теорії лідерства.

3. Який стиль притаманний керівникові, який вислуховує думки та пропозиції підлеглих, але рішення приймає одноосібно?

- a) Демократичний стиль.
- b) Ліберальний стиль.

- c) Авторитарний стиль.
- d) Когнітивний стиль.

4. Яка характеристика є запорукою успішної управлінської діяльності керівника?

- a) Досконала обізнаність у всіх професійних процесах.
- b) Домінування професійних інтересів над особистими.
- c) Розуміння переваг та слабких сторін персоналу організації.
- d) Всі відповіді правильні.

5. Який тип кар'єри дозволяє працівникові організації здобути авторитет серед колег із різних структурних підрозділів?

- a) Трамплін.
- b) Змія.
- c) Сходи.
- d) Вершник.

6. Який психодіагностичний метод можна використати для визначення працівника з більшим високим рівнем організаторських здібностей серед персоналу організації?

- a) Порівняльний.
- b) Експеримент.
- c) Опитувальник.
- d) Тест.

7. Яка діагностична методика дозволяє визначити домінантність особистості?

- a) 16-факторний особистісний опитувальник Р.Б. Кеттелла.
- b) Характерологічний тест К. Леонгарда–Н. Шмішека.
- c) Q-сортування В. Стефансона.
- d) Соціометрія Дж. Морено.

8. Що має зробити психолог, якому потрібно визначити стиль прийняття рішень керівника, але україномовна психодіагностична методика відсутня?

- a) Скласти опитувальник самостійно та використати його.
- b) Перекласти та використати іншомовну методику, спрямовану на вивчення цього феномену.
- c) Використати інші емпіричні методи дослідження.
- d) Всі відповіді правильні.

9. У групі досліджуваних результати розподілилися наступним чином: 15% виявили низький рівень лідерських якостей, 57% – середній, а 28% – низький. На якому рівні значущості за χ^2 -критерієм зафіксовані означені відмінності?

- a) 0,1 рівень значущості.
- b) 0,05 рівень значущості.

- c) 0,01 рівень значущості.
- d) 0,001 рівень значущості.

10. При обробці групових результатів дослідження лояльності працівників до компанії з'ясувалося, що коефіцієнт варіації дорівнює 51%. Який з наведених методів математичної статистики доречно використовувати для подальшої обробки отриманих результатів?

- a) t-критерій Стьюдента.
- b) F-критерій Фішера.
- c) U-критерій Манна-Уїтні.
- d) Всі наведені методи.

Практичні завдання

1.1. **Створіть психограму (профіль) управлінця. Зазначте перелік діагностичних методик, за яким Ви будете здійснювати відбір кандидатів до кадрового резерву.**

1.2. **Сформулюйте мету, завдання та структуру програми розвитку управлінських якостей у осіб, що входять до кадрового резерву організації.**

Ситуаційне завдання

За індивідуальною консультацією до психолога звернувся працівник організації, який входить до кадрового резерву, з такою скаргою: «Останнім часом у мене виникає дискомфорт від того, що треба за день спілкуватися з великою кількістю людей. Раніше у мене такого не було. Раніше я із задоволенням спілкувався. А зараз кожне слово клієнта для мене як удар брутаткою. Я не розумію, що зі мною сталося...».

Опишіть процес консультування працівника за п'ятикроковою моделлю Пезешкіана.

Блок 2. «Теорія та практика педагогічної діяльності у ЗВО»

Тестові завдання

Оберіть одну правильну відповідь на питання

1. 1. Що є об'єктом педагогіки вищої школи?
 - a) педагогічна система вищої школи
 - b) система вищої освіти і педагогічні процеси в ній
 - c) система народної освіти і педагогічні процеси в системі вищої школи
 - d) теоретичні основи навчального процесу у вищій школі

2. Яка галузь педагогіки вивчає здійснення навчально-виховної діяльності в умовах виробничих відносин?
 - a) порівняльна педагогіка
 - b) вікова педагогіка

- c) соціальна педагогіка
- d) педагогіка праці

3. За чийм сприянням Києво-Могилянська колегія отримала статус академії у 1701 р.?

- a) Петра Могили
- b) Кирила Розумовського
- c) Івана Мазепи
- d) Петра першого

4. Що є показником інтеграції студента у групу?

- a) сумісність з іншими членами у спілкуванні та діяльності
- b) наявність негативного ставлення до іншої групи
- c) несвідоме прагнення наслідувати іншим членам групи
- d) прагнення зайняти у групі провідну, лідерську позицію

5. Що є центральним новоутворенням свідомості у юнацькому віці?

- a) розвиток абстрактного мислення
- b) наполегливість і впевненість у досягненні мети, вміння долати перешкоди, труднощі
- c) готовність до самовизначення на основі світогляду
- d) виключна роль конкретно - образних компонентів у процесі мислення

6. Яка діяльність є провідною для студентства?

- a) спілкування з однолітками
- b) навчальна діяльність
- c) навчально-професійна діяльність
- d) творча праця

7. В чому полягає основна різниця між пояснювально-ілюстративним та проблемним навчанням?

- a) в особливостях змісту навчальних предметів
- b) в засобах контролю та оцінювання результатів роботи учнів
- c) в особливостях діяльності студентів з навчальним матеріалом
- d) в використанні комп'ютерної техніки

8. До якої педагогічної технології належить поняття "дослідницький метод"?

- a) особистісно-орієнтоване навчання
- b) поетапне формування розумових дій
- c) проблемне навчання
- d) програмоване навчання

9. Яка функція викладача пов'язана з відбором та організацією змісту навчальної інформації, проектуванням власної майбутньої діяльності і поведінки в навчальному процесі?

- a) комунікативна
- b) конструктивна
- c) гностична
- d) організаторська

10. У якій навчальній книзі розкривається зміст навчального матеріалу з конкретної дисципліни відповідно до вимог чинної програми?

- a) навчальний посібник
- b) навчально-методичний посібник
- c) підручник
- d) методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни

Практичне завдання

Складіть стислий план-конспект практичного заняття у ЗВО з орієнтовної загальної теми «Пам'ять», яку треба звузити та конкретизувати у відповідності до певної психологічної навчальної дисципліни.

В структурі плану-конспекту потрібно вказати:

Спеціальність навчання _____

Курс _____

Навчальна дисципліна _____

Тема _____

Мета _____

Основні поняття _____

Обладнання _____

Теоретичні питання до практичного заняття

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____ і т.д.

План практичного заняття (методи викладання та навчальної діяльності):

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____ і т.д.

Ситуаційне завдання

На методичному семінарі кафедри молодий викладач категорично висловився стосовно того, що у сучасному інформаційному суспільстві словесні методи викладання психології безнадійно застаріли і від них треба відмовитися.

Сформулюйте та обґрунтуйте свою позицію стосовно такої думки.

Голова фахової
атестаційної комісії

_____ Сушкова О.М.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Шифр _____

АРКУШ ВІДПОВІДІ
атестаційного екзамену здобувачів вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 053 «Психологія»
освітній ступінь «магістр»
освітньо-професійна програма «Організаційна психологія»

Варіант № _____

Блок 1. «Теорія та практика роботи організаційного психолога»

Тестові завдання*

№ питання	a	b	c	d	№ питання	a	b	c	d	№ питання	a	b	c	d
1	☐	☐	☐	☐	2	☐	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐										

Практичні завдання

1.1. _____

1.2. _____

Ситуаційне завдання

Блок 2 «Теорія та практика педагогічної діяльності у ЗВО»

Тестові завдання*

№ питання	a	b	c	d	№ питання	a	b	c	d	№ питання	a	b	c	d
1	☐	☐	☐	☐	2	☐	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐										

Практичне завдання

Ситуаційне завдання

***УВАГА!!!** Завдання мають кілька варіантів відповідей, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант та позначте його, як показано на зразку.

a	b	c	d
☐	+	☐	☐

Оцінка – _____
(числом та прописом)

Голова комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)